ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Պատմության
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Ֆելիքս Մովսիսյան Վազգենի
/Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 15
« 23 » մայիսի, 2024 թ.

Պ/Բ-016 ՀԻՆ ՀՈՒՆԱՍՏԱՆԻ և ՀՌՈՄԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 011401.00.6 Մասնագիտական մանկավարժություն/ Պատմություն
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011401.01.6 Պատմություն
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ բակալավր
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ պատմության
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ առկա /հեռակա/
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ առկա - **առաջին կուրս, երկրորդ կիսամյակ**
հեռակա - **առաջին կուրս, երկրորդ կիսամյակ**

Դասախոս(ներ) ՝ Արթուր Մելիքյան
/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե arthurmelikyan@rambler.ru

Վանաձոր 2024թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները	..
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների	...
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը	...
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները	..
8.	Դասավանդման մեթոդներ	..
9.	Ուսումնառության մեթոդները	..
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը	...
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ	
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ	..
12.1.	Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ	..
12.2.	Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ	..
12.3.	Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	..
12.4.	Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	..
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում	..
14.	Գնահատում	..
14.1.	Ուսանողների գիտելիքների ստուգում	..
14.2.	Հարցաշար	..
14.3.	Գնահատման չափանիշներ	..
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ	..

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. **Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1].**

«Հին Հունաստանի և Հռոմի պատմություն» դասընթացը կարևորվում է պատմագիտության բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է 022201.01.6- Պատմություն կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում:

2. **Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.**

2.1.Դասընթացի նպատակն է.

- Անտիկ քաղաքակրթության զարգացման օրինաչափություննների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին:
- Ուսանողների մոտ Հին Հունաստանի և Հռոմի պատմության հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում:
- Հին քաղաքակրթությունների պատմության համեմատության և վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից:
- Տարբեր իրավիճակներում անտիկ քաղքակրթական փորձը վերլուծելու կարողությունների ձևավորում:

2.2.Դասընթացի խնդիրներն են.

- Սովորեցնել Հին Հունաստանի և Հռոմի պատմության տեսական հիմքերը:
- Բացատրել անտիկ քաղաքակրթությունների պատմական զարգացման օրինաչափությունները:
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին կատարել Հին Հունաստանի և Հռոմի քաղաքական և մշակութային պատմության վերաբերյալ հետազոտություններ և կատարել եզրահանգումներ ըստ արդյունքների:
- Սովորեցնել ուսանողներին վերլուծել անտիկ քաղաքակրթությունների ձևավորման, զարգացման, ճգնաժամի և անկման առանձնահատկությունները համաշխարհային պատմության համատեքստում:

3. **Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները**

«Հին Հունաստանի և Հռոմի պատմություն» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը 022201.01.6 - «պատմություն» մասնագիտության բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող «Հին Արևելքի պատմություն», «Հնագիտություն», «Պատմական օժանդակ գիտություններ» դասընթացներից:

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[2] և /կամ կոմպետենցիաները.

«Հին Հունաստանի և Հռոմի պատմություն» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

1. իմանա Հին Հունաստանի և Հռոմի պատմության տեսական հիմունքները,
2. իմանա Հին Հունաստանի և Հռոմի պատմության ուսումնասիրման մեթոդական հիմքները,
3. կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում՝ պատմական իրողությունները հասկանալու, փաստերն ու երևույթները համեմատելու, պատմական զարգացման փուլերն ու դրանց օրինաչափությունները համադրելու և համակողմանի գնահատելու, վերլուծելու, դիրքորոշումներ ձևակերպելու համար,
4. կարողանա համադրել անտիկ քաղաքակրթության պատմության տարբեր շրջափուլերում ի հայտ եկած քաղաքական, տնտեսական, հասարակական-պետական, մշակութային կառույցներն ու գաղափարաբանությունները, վեր հանել դրանց փոխակերպությունների առանձնահատկությունները,
5. կարողանա համակարգել Հին Հունաստանի և Հռոմի պատմության վերաբերյալ բազմաբնույթ գիտելիքները, դրանք ենթարկել տեսական վերլուծության, փաստարկել սեփական դիրքորոշումը և կատարել ինքնուրույն հետևություններ,
6. կարողանա վերլուծել պատմական գործընթացները, դրանց տրամաբանությունը, օրինաչափությունները, իրադարձությունների պատճառա-հետևանքային կապերը,
7. կարողանա ձևավորել դիրքորոշումներ անտիկ քաղաքակրթության պատմության հիմնախնդիրների նկատմամբ և կատարել դրանց հետազոտություն:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝
ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,
ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
ԳԿ9 խնդիրների լուծում,
ԳԿ10 որոշումների ընդունում:
Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝
ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf
Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,
ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,
ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,
ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,
ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3].

«Հին Հունաստանի և Հռոմի պատմություն» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել պատմաբանի մասնագիտական գործունեության ընթացքում, թանգարաններում աշխատելու, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)		6 կրեդիտ/180 ժամ

Աշխատանքի տեսակը	ժամաքանակ	ժամաքանակ
Դասախոսություն		16
Գործնական աշխատանք		
Սեմինար պարապմունք		8
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք		156
Ընդամենը		180

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

Ստուգման ձևը՝ ընթացիկ քննություն		

7. <u>**Ուսումնական աշխատանքների տեսակները**</u>[4] .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Սեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Սեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

  Սեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակությանհարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

  Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝

  - <u>**Ռեֆերատ**</u> – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
  - <u>**Գործարար խաղեր**</u> – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթաց-ների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
  - <u>**Էսսե**</u> – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
  - <u>**Կլոր սեղան**</u> **–** ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:

---

[4] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

[5] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- <u>Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն</u> – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- <u>Նախագծերի մեթոդ</u> – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- <u>Հարցի նախապատրաստման մոդել</u> –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- <u>Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում</u> – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- <u>Աշխատանքային տետր</u> – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- <u>Զեկույց</u> – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- <u>Հարցազրույց</u> – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. **Դասավանդման մեթոդներն են՝**[6] հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր և այլք:

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**[7]՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում....

---

[6] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[7] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը` ըստ բաժինների և թեմաների[8].

հ/հ	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
1.	§Անտիկ պատմություն¦ հասկացությունը, դրա բովանդակությունը, պարբերացումը:	1				4
2.	Կրետե-Միկենյան քաղաքակրթությունը:	1				4
3.	Հունական աշխարհը §հոմերոսյան¦ դարաշրջանում:	1				4
4.	Հունական աշխարհը արխաիկ դարաշրջանում:					4
5.	**§Հունական մեծ գաղութացումը¦.**	1				4
6.	Վաղ հունական տիրանիան.	1				4
7.	Հին Սպարտան					4
8.	**Ք.ա. 8-7-րդ դ.դ.**, Ատտիկայի տնտեսական և սոցիալ-քաղաքական կարգի առանձնահատկությունները:	1				4
9.	Սոլոնի կողմից Ատտիկյան պետության տնտեսական, սոցիալ-քաղաքական, ռազմական և պետական համակարգի բարեփոխումները:	1				4
10.	Պիսիստրատի տիրանիան**:**	1				4
11.	Կլիսթենեսի բարեփոխումները					4
12.	Հույն-պարսկական պատերազմները:		2			4
13.	Աթենական հասարակությունը Պերիկլեսի դարաշրջանում**:**					4

[8] Նման է օրացուցային պլանին

14.	Հին հունական պոլիսի գնահատականը:	1				4
15.	Պելոպոնեսյան պատերազմը					4
16.	Ք.ա. V դ. վերջի և IV դ. առաջին կեսին Հունաստանի տնտեսական ու քաղաքական կյանքի համընդհանուր անկումը:	1				4
17.	Դասական դարաշրջանի հունական մշակույթը:					6
18.	Անտիկ Մակեդոնիան: Ալեքսանդր Մակեդոնացու նվաճումները					6
19.	. §Հելլենիզմ¦ և §հելլենիստական մշակույթ¦ հասկացությունները:	1				6
20.	Հին Իտալիան Ք.ա. 2-1-ին հազարամյակներում:					6
21.	§Թագավորության¦ դարաշրջանի հռոմեական հասարակությունն ու պետականությունը:	1				6
22.	Պատրիկների ու պլեբեյների միջև պայքարը:					6
23.	Հռոմի հարաբերությունները իտալիկների հետ Ք.ա. 4-3դդ.:					6
24.	Հռոմեական մշակույթը Ք.ա. 4-1-ին դդ.:		2			6
25.	Հռոմի վերածվելը աշխարհակալ տերության:	1				6
26.	Հռոմեական Հանրապետության պետական և հասարակական կարգերը Ք. Ա. 3-2-րդ դարերում:		2			6
27.	Հանրապետական կարգերի ճգնաժամը Ք.ա. 2-րդ դ. Վերջի և 1-ին դ. Առաջին տասնամյակներին:	1				6
28.	Առաջին եռապետությունը:	1				6
29.	Հռոմեական Հանրապետությունը Կեսարի սպանությունից հետո:	1				4
30.	Երկրորդ եռապետությունը և հանրապետական կարգի անկումը:					6
31.	Պրինցիպատի քաղաքական համակարգի էությունը:					6
32.	Դասական դարաշրջանի հռոմեական մշակույթը:		2			4
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	**16**	**8**			**156**

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Հոմերոս, Իլիական	Երևան, 1987
2.	Հոմերոս, Ոդիսական	Երևան, 1988
3.	Հերոդոտոս, Պատմություն,	Երևան, 1985
4.	Плутарх, Избранное жизнеописание, т. 1-2	М, 1990
5.	Хаммнд Н., История Древней Греции	М. 2008
6.	Кузищин В. И., История Древней Греции	М. 2016
7.	Попов А. А., Банников А. В., История и культура Древней Греции,	Санкт-Петербург, 2014
8.	Ляпустин Б. С., Суриков И. Е., Древняя Греция	М., 2007
9.	Белох Ю., Греескaя история	М., 2009
10.	Егоров А., История Древней Греции	«Издательство СПбПДА», 2014
11.	Бирд М., История Древнего Рима	М., 2017
12.	Г. В. Штоль, История Древнего Рима в биографиях	М., 2003
13.	Саймон Б., История Древнего Рима	М. 2007
14.	Кузищин В. И., История Древнего Рима,	М., 2005
15.	Хоуэлл Г., Древний Рим,	М., 2007
16	Дункан М., История падения Римской республики. Буря перед бурей,	М. 2021
17	Óò÷åíêî Ñ.Ë. Êðèçèñ è ïàäåíèå ðèìñêîé ðåñïóáëèêè,	М. 1965
18	Øòàåðìàí Å.Ì. Äðåâíèé Ðèì: ïðîáëåìû ýêîíîìè÷åñêîãî ðàçâèòèÿ.	М. 1978.
19	Êóëüòóðà äðåâíåãî Ðèìà, ïîä ðåä. Ãîëóáöîâà Å., ò. 1-2	М. 1985
20.	Зейлинский Ф., Римская Республика	Санкт-Петербург 2002

21	Thompson N., Roman Art,	New York 2007
22	Syme R., The Roman Revolution	Oxford, 1996
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Արրիանոս Փլաբիոս, Ք. Կուրցիուս Ռուֆուս, Ալեքսանդրի արշավանքը,	ºñ¨³Ý, 1985
2.	Õðåñòîìàòèÿ ïî èñòîðèè äðåâíåé Ãðåöèè,ïîä ðåä. Ä.Ï. Êàëèñòîâà,	M., 1964
3.	Õðåñòîìàòèÿ ïî èñòîðèè äðåâíåãî Ðèìà, ïîä ðåä Ñ.Ë. Óò÷åíêî,	M., 1962
4.	Áîííàð À., Ãðå÷åñêàÿ öèâèëèçàöèÿ, òò. 1-2	Ì., 1958-1962
5.	Áåíãñòîí Ã. Ïðàâèòåëè ýïîõè ýëëèíèçìà,	Ì., 1982
6.	Øòàåðìàí Å.Ì., Êðèçèñ àíòè÷íîé êóëüòóðû	M., 1975
7.	Øàõåðìàåð Ô. Àëåêñàíäð Ìàêåäîíñêèé,	M. 1986
8.	Áåðãåð À.Ê. Ïîëèòè÷åñêàÿ ìûñëü äðåâíåãðå÷åñêîé äåìîêðàòèè,	M. 1966
9.	Øòàåðìàí Å.Ì., Êðèçèñ àíòè÷íîé êóëüòóðû,	M. 1975
10	Òèò Ëèâèé, Èñòîðèÿ Ðèìà îò îñíîâàíèÿ ãîðîäà, òò. 1-3	M., 1989-1991
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.	ancientrome.ru	
2.		

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[9]
1.	**§Անտիկ պատմություն¦ հասկացությունը, դրա բովանդակությունը, պարբերացումը:**	§Անտիկ հասարակություն¦ հասկացության բովանդակությունը և ժամանակատարածքային ընդգրկմանը, անտիկ դարաշրջանի պատմության ուսումնասիրության սկզբնաղբյուրը, պատմության պարբերացումը:	1	ՊԳ. 5-10, ԼԳ 2
2.	**Կրետե - Միկենյան քաղաքակրթությունը**:	Կրետեական քաղաքկրթության առաջացման ընթացքը, նրա կապերը միջերկրածովյան ավազանի այլ քաղաքակրթական	1	ՊԳ. 5-10, ԼԳ 2

---

[9] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.` ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

		կենտրոնների հետ, պատմության պարբերացումը և այլն		
3.	**Հունական աշխարհը §հոմերոսյան¦ դարաշրջանում:**	Դորիական ցեղերի նախահայրենիքը,նրանց հասարակական զարգացման մակարդակը, ցեղային գաղթի պատճառները, ծեվային և ցամաքային ուղղությունները: Դորիացիների դերը միկենյան քաղաքակրթության անկման գործում	1	ՊԳ. 1-2, 4-10, ԼԳ 2
4.	**§Հունական մեծ գաղութացումը¦.**	Ք.ա. 8-6-րդ դ.դ. հունական հասարակության սոցիալական շերտավորման և ներքին հակասությունների խորացումը, մեծ գաղութացման սոցիալ-քաղաքական, տնտեսական և դեմոգրաֆիական պատճառները, գաղթի հիմնական ուղղությունները, առանձնահատությունները և հետևանքները	1	ՊԳ. 5-10, ԼԳ 2
5.	**Վաղ հունական տիրանիան.**	Հունական §տիրանիայի¦ պարպերացումը` վաղ և ուշ: Տիրանիայի հաստատման պատճառները: Փրասիբուլ, Կիպսելոս, Թեագնես, Պոլյուկրատես և այլ.	1	ՊԳ. 5-10, ԼԳ 2
6.	**Ք.ա. 8-7-րդ դ.դ., Ատտիկայի տնտեսական և սոցիալ-քաղաքական կարգի առանձնահատկությունները:**	Ատտիկայի միավորումը: Ատտիկյան հասարակության սոցիալական կառուցվածքը Ք.ա. 8-6-րդ դ.դ.: Եվպատրիդների և դեմոսի միջև պայքարի պատճառները, բնույթն ու ընթացքը: Քիլոնի դավադրությունը և Դրակոնի օրենքները:	1	ՊԳ. 5-10, ԼԳ 2
7.	**Սոլոնի կողմից Ատտիկյան պետության տնտեսական, սոցիալ-քաղաքական, ռազմական և պետական համակարգի բարեփոխումները:**	Ներքաղաքական դրությունը Ատտիկայում Ք.ա. 6-րդ դ. Սկզբին: Սոլոնի գործունեությունը: Նրա ռեֆորմները և դրանց պատմական նշանակությունը Ատիքայի հետագա սոցիալ-քաղաքական զարգացման գործում	1	ՊԳ. 5-10, ԼԳ 2
8.	**Պիսիստրատի տիրանիան:**	Ներքաղաքական իրադրությունը Ատտիկայում Ք.ա. 6-րդ դ. 1-ին կեսին:Պարալիայի, Պեդիոնի և Դիակրիայի քաղաքական խմբավորումները,նրանց ծրագրերը: Պիսիստրատի իշխանության գալը և նրա բարեփոխումներ:	1	ՊԳ. 5-10, ԼԳ 2
9.	**Հին հունական պոլիսի գնահատականը:**	Պետական կացութաձևերի մասին անտիկ հեղինակների տեսությունները: Պոլիսն իբրև համակեցության զուտ հունական ձև: Անտիկ հունական պոլիսի հիմնարար	1	ՊԳ. 5-10, ԼԳ 2

		առանձնահատկություններն ու դրանց փոխադարձ կապը		
10	**Ք.ա. V դ. Վերջի և IV դ. Առաջին կեսին Հունաստանի տնտեսական ու քաղաքական կյանքի համընդհանուր անկումը:**	Պելոպոնեսյան պատերազմի քայքայիչ հետևանքները: Պոլիսների մարդկային և նյութական ներուժի անկումը: Քաղաքացիների թվի կտրուկ անկումը: Օլիգարխիական հեղաշրջումները մայրցամաքային և կղզային Հունաստանում: Քաղաքացու և պոլիսի միջև ավանդական կապերի խզումը: Անհատապաշտության տարածումը: Վարձկանությունն իբրև սոցիալ-քաղաքական չարիք: Պոլիսի փրկության ուղիների որոնումը: Պլատոն, Արիստոտել, Իսոկրատես:	1	ՊԳ. 5-10, ԼԳ 2
11.	**§Հելլենիզմ¦ և §հելլենիստական մշակույթ¦ հասկացությունները:**	Ալեքսանդր Մակեդոնացու Արևելյան արշավանքը և դրա համաշխարհային պատմական նշանակությունը: §Հելլենիզմ¦ և §հելլենիստական մշակույթ¦ հասկացությունները: Հելենիստական դարաշրջանի պետական, հասարակական և մշակութային կյանքի հիմնական առանձնահատկությունները:	1	ՊԳ. 5-10, ԼԳ 2, 4-7
12.	**§Թագավորության¦ դարաշրջանի հռոմեական հասարակությունն ու պետականությունը**:	Հռոմի հիմնադրումը: Հռոմի հարաբերությունները լատինների և Էտրուրիայի հետ:Թագավորության դարաշրջանի Հռոմի պետական և հասարակական կարգերը:	1	ՊԳ. 11-16, ԼԳ 10
13.	**Հռոմի վերածվելը աշխարհակալ տերության**:	Հռոմի պայքարը Արևմտամիջերկրածովյան ավազանում գերիշխանության հասնելու համար: Պունիկյան 1-ին, 2-րդ և 3-րդ պատերազմները: Հռոմի միջամտությունը Արևելամիջերկրածովյան ավազանի հելլենիստական երկրների գործերին: Մակեդոնական 1-ին և 2-րդ և 3-րդ պատերազմները	1	ՊԳ. 11-16, ԼԳ 10
14.	**Հանրապետական կարգերի ճգնաժամը Ք.ա. 2-րդ դ. վերջին և 1-ին դ. առաջին տասնամյակներին**:	Հանրապետական կարգի ճգնաժամը Ք.ա. 2-րդ դ. վերջերին և 1-ին դ. սկզբներին: Նոբիլիտետի և պլեբսի վերաբերմունքը ճգնաժամին: Գրակքոսների և Մարիուսի ռեֆորմները և դրանց դրանց հետևանքները: 1-ին քաղաքացիական պատերազմը և Սուլլայի դիկտատուրան:	1	ՊԳ. 11-18, ԼԳ 9, 10
15.	**Առաջին եռապետությունը:**	Ներքաղաքական իրադրությունը Հռոմում Ք.ա. 1-ին դ. 70-ական թ.թ., նախասուլլայական սահմանադրության վերականգնումը: Հարնապետության ճգնաժամի խորացումը: Կատիլինայի դավադրությունները: Առաջին եռապետության հաստատումն ու քայքայումը: Քաղաքացիական պատերազմը Կեսարի ու Պոմպեոսի միջև: Հ. Կեսարի դիկտատուրան:	1	ՊԳ. 14-17, 20, ԼԳ 9, 10
16.	**Հռոմեական Հանրապետությունը Կեսարի սպանությունից հետո**:	Ներքաղաքական դրությունը Հռոմում Կեսարի սպանությունից հետո: Քաղաքական ուժերի վերախմբավորումը: Քաղաքացիական պատերազմը կեսարականների ու հանրապետականների միջև: Երկրորդ Եռապետությունը, նրա	1	ՊԳ. 14-17, 20, 22, ԼԳ 9, 10

		գործունեությունն ու քայքայումը: Քաղաքացիական պատերազմը Օկտավիանոսի և Անտոնիոսի միջև:		

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[10]
1.	**Հույն-պարսկական պատերազմը**	Հույն պարսկական պատերազմների քաղաքական, տնտեսական և քաղաքակրթական պատճառները: Հոնիական ապստամբությունը և Բալկանյան Հունաստանի պոլիսների վերաբերմունքը ապստամբության նկատմամբ: Դարեհ 1-ի և Քսերքսեսի արշավանքները մայրցամաքային Հունաստան: Դելոսյան միության կազմավորումն ու հույն պարսկական պատերազմի հետագա ընթացքը: Դելոսյան ծովային միության վերափոխումը Աթենական ծովային արխեի: Հույն-պարսկական պատերազմի ավարտական փուլը: Կալիասյան հաշտությունը: Հույն-պարսկական պատերազմի արդյունքները:	2	բանավոր	ՊԳ. 3,4,5,6,8,10, ԼԳ 2
2.	**Հռոմեական մշակույթը Ք.ա. 4-1-ին դդ.:**	Նախնական հռոմեական կրոնի առանձնահատկությունները: Հելլենիստական մշակույթի ու կենցաղի ազդեցությունները հռոմեական մշակույթի վրա: Հռոմեական իրավունքի ձևավորումն ու առանձնահատկությունները: Հռոմեական գրականության և պատմագրության ձևավորման և զարգացման գործընթացը, ուշադրություն է	2	բանավոր	ՊԳ. 11, 12, 13, 14, 19, 20, 21, ԼԳ 9

[10] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

		դարձվում հռոմեական մշակույթի առավել վառ ներկայացուցիչների վրա:			
3.	**Հռոմեական Հանրապետության պետական և հասարակական կարգերը Ք. Ա. 3-2-րդ դարերում:**	Հռոմեական Հանրապետության կառավարման մարմինները. Մագիստրատուրաններ, սենատ, կոմիցիանր: Հռոմեական հասարակության դասային կառուցվածքը, Քաղաքացիության հաստատությունը: Քաղաքացիներ և պերիգրիններ:	2	բանավոր	ՊԳ. 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 20, ԼԳ 2
4.	**Դասական դարաշրջանի հռոմեական մշակույթը**:	Դասական դարաշրջանի հռոմեական ճարտարապետությունն ու կերպարվեստը: Գրականությունն ու թատրոնը: Հռոմեական պաշտամունքը: Հռոմեական իրավունքն ու ճարտասանությունը: Դասական հռոմեական մշակույթի դերն ու տեղը:՝	2	բանավոր	ՊԳ. 11, 12, 13, 14, 15, 21

12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Աշխատանքի տեսակը[11]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[12]
1.	**§Անտիկ պատմություն¦ հասկացությունը, դրա բովանդակությունը, պարբերացումը**:	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 5-10, ԼԳ 2
2.	**Կրետե-Միկենյան քաղաքակրթությունը**:	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 5-10, ԼԳ 2

[11] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը
[12] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

3.	Հունական աշխարհը §հոմերոսյան¦ դարաշրջանում:	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 1-2, 4-10, ԼԳ 2
4.	Հունական աշխարհը արխաիկ դարաշրջանում:	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 5-10, ԼԳ 2
5.	§Հունական մեծ գաղութացումը¦.	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 5-10, ԼԳ 2
6.	Վաղ հունական տիրանիան.	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 5-10, ԼԳ 2
7.	Հին Սպարտան	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 5-10, ԼԳ 2
8.	Ք.ա. 8-7-րդ դ.դ., Ատտիկայի տնտեսական և սոցիալ-քաղաքական կարգի առանձնահատկությունները:	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 5-10, ԼԳ 2
9.	Սոլոնի կողմից Ատտիկյան պետության տնտեսական, սոցիալ-քաղաքական, ռազմական և պետական համակարգի բարեփոխումները:	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 5-10, ԼԳ 2
10.	Պիսիստրատի տիրանիան:	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 5-10, ԼԳ 2
11.	Կլիսթենեսի բարեփոխումները	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 5-10, ԼԳ 2
12.	Հույն-պարսկական պատերազմները:	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 5-10, ԼԳ 2
13.	Աթենական հասարակությունը Պերիկլեսի դարաշրջանում:	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 5-10, ԼԳ 2
14.	Հին հունական պոլիսի գնահատականը:	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 5-10, ԼԳ 1, 2, 4-7

15.	**Պելոպոնեսյան պատերազմը**	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 5-10, ԼԳ 2, 4-7
16.	**Ք.ա. V դ. վերջի և IV դ. առաջին կեսին Հունաստանի տնտեսական ու քաղաքական կյանքի համընդհանուր անկումը:**	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 11-16, ԼԳ 10
17.	**Դասական դարաշրջանի հունական մշակույթը:**	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 11-17, ԼԳ 10
18.	**Անտիկ Մակեդոնիան: Ալեքսանդր Մակեդոնացու նվաճումները**	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 11-20, ԼԳ 10
19.	**. §Հելլենիզմ¦ և §հելլենիստական մշակույթ¦ հասկացությունները:**	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 11-16, ԼԳ 10
20.	**Հին Իտալիան Ք.ա. 2-1-ին հազարամյակներում:**	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 11-18, ԼԳ 9, 10
21.	**§Թագավորության¦ դարաշրջանի հռոմեական հասարակությունն ու պետականությունը:**	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 14-17, 20, ԼԳ 9, 10
22.	**Պատրիկների ու պլեբեյների միջև պայքարը:**	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 14-17, 20, 22, ԼԳ 9, 10
23.	**Հռոմի հարաբերությունները իտալիկների հետ Ք.ա. 4-3դդ.:**	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 17, 20, 22, ԼԳ 9, 10
24.	**Հռոմեական մշակույթը Ք.ա. 4-1-ին դդ.:**	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 18-19, 21,

25.	**Հռոմի վերածվելը աշխարհակալ տերության**:	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 17, 18, 19, 20, 22,
26.	**Հռոմեական Հանրապետության պետական և հասարակական կարգերը Ք. Ա. 3-2-րդ դարերում:**	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 17, 20, 22, ԼԳ 9, 10
27.	**Հանրապետական կարգերի ճգնաժամը Ք.ա. 2-րդ դ. Վերջի և 1-ին դ. Առաջին տասնամյակների**:	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 17, 18, 19, 20, 22,
28.	**Առաջին եռապետությունը:**	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 17, 18, 19, 20, 22,
29.	**Հռոմեական Հանրապետությունը Կեսարի սպանությունից հետո**:	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 17, 18, 19, 20, 22,
30.	**Երկրորդ եռապետությունը և հանրապետական կարգի անկումը:**	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 17, 18, 19, 20, 22,
31.	**Պրինցիպատի քաղաքական համակարգի էությունը**:	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 17, 18, 19, 20, 22,
32.	**Դասական դարաշրջանի հռոմեական մշակույթը**:	Ռեֆերատ, զեկույց	Կիսամյակի ընթացքում	Գրավոր, բանավոր	ՊԳ. 17, 18, 19, 20, 22,

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[13]

[13] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Պրոյեկտոր, համակարգիչ,
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	քարտեզ

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[14]:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ:

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

---

[14]«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

1.Հին Հունաստանի պատմության պարբերացումը
2.Կրետե-Միկենյան քաղաքակրթությունը Ք.ա. 3-2-րդ հազարամյակներում
3. Դորիական ցեղերի գաղթը և կրետեական թալլասոկրատիայի անկումը
4.Հունաստանի հասարակական և տնտեսական կարգը հոմերոսյան դարաշրջանում
5.Հունաստանի քաղաքական կարգը հոմերոսյան դարաշրջանում
6. Արխաիկ դարաշրջանի Հունաստանի տնտեսական ու հասարակական կյանքի հիմնական առանձնահատկությունները
7.Վաղ Հունական տիրանիան
8.Հունական մեծ գաղութացման պատճառները
9. Հունական մեծ գաղութացման արևմտյան ուղղությունը
10. Հելլեսպոնտոսի ու Պրոպոնտոսի ափերի գաղութացումը հույների կողմից
11. Եվքսինյան Պոնտոսի հարավային ու արևմտյան ափերի գաղութացումը
12. Եվքսինյան Պոնտոսի հյուսիսային և արևելյան ափերի գաղութացումը
13. Ատտիկայի հասարակական-քաղաքական կարգերը Ք.ա. 8-7-րդ դդ.
14. Քիլոնի դավադրությունը և Դրակոնի օրենսդրությունը
15. Քաղաքական իրադրությունն Ատտիկայում Ք.ա. 6-րդ դ. սկզբներին. Սոլոն
16. Սոլոնի սոցիալ-տնտեսական բնույթի բարեփոխումները
17. Սոլոնի սոցիալ-քաղաքական բնույթի բարեփոխումները
18. Քաղաքական իրադրությունը Ատտիկայում Սոլոնի բարեփոխումներից հետո՝ Ք.ա. 6-րդ դ. առաջին կեսին. Պիսիստրատի տիրանիայի հաստատումը Աթենքում
20. Պիսիստրատի տիրանիան. Պիսիստրատի բարեփոխումները
21. Պիսիստրատի արտաքին քաղաքականությունը
22. Տիրանիայի այլասերումն ու անկումը Աթենքում
23. Քաղաքական իրադրությունը Աթենքում տիրանիայի անկումից հետո
24. Կլիսթենեսի բարեփոխումները
25. Ատտիկյան հասարակությունը Պերիկլեսի օրոք
26. Աթենքի պետական կարգը Պերիկլեսի օրոք
27. Դասական հունական պոլիսի կառուցակազմիկ հատկանիշները
28. Սպարտական պետության կազմավորումն ու պետական կառուցվածքը
29. Սպարտայի հասարակական կարգերը. սպարտական դաստիարակությունը
30. Դասական դարաշրջանի հունական մշակույթը / կրոն. տոնակատարություններ, թատրոն/
31. Դասական դարաշրջանի հունական ճարտարապետությունը
32. Դասական դարաշրջանի հունական կրոնը
33. Դասական դարաշրջանի հունական փիլիսոփայությունը
32. Հոնիական ապստամբությունը և հույն-պարսկական պատերազմների սկիզբը
33.Դարեհի և Քսերքսեսի արշավանքները Հունաստան: Սալամինի և Պլատեայի ճակատամարտերը
34. Դելոսյան ծովային միության ստեղծումը և հույն-պարսկական պատերազմների հետագա ընթացքն ու ավարտը
35. Անտիկ Մակեդոնիան Ք.ա. 7-4-րդ դարերում:
36. Մակեդոնիայի հզորացումը Ֆիլիպպ II-ի օրոք:

37. Ֆիլիպպ II-ի արտաքին քաղաքականությունը:
38. Ալեքսանդր Մակեդոնացու Արևելյան արշավանքի առաջին էտապը /Ք.ա. 334-31թթ./:
39. Ալեքսանդր Մակեդոնացու Արևելյան արշավանքի երկրորդ էտապը /Ք.ա. 331-24թթ./:
40. Ալեքսանդր Մակեդոնացու տերությունը. պանհելլենիզմից դեպի բազմաէթնիկ համակեցություն
41. Հելլենիստական դարաշրջանի մշակույթի զարգացման հիմնական առանձնահատկությունները:
42. Հելլենիստական դարաշրջանի փիլիսոփայությունը. էպիկուրականություն և Ստոիկյան փիլիսոփայությունը:
43. Հելլենիստական դարաշրջանի սոցիալական ուտոպիան:
44. Հին Հռոմի պատմության ուսումնասիրության աղբյուրները
45. Հին Իտալիան Ք.ա. II-I հազարամյակներում:
46. Էտրուսկներն ու Էտրուրիան Ք.ա. VIII-Vդդ.:
47. Հռոմը թագավորության դարաշրջանում Ք.ա. VIII-VI դդ.:
48. Պատրիկներ և պլեբեյներ:
49. Սերվիոս Տուլլոսի ռեֆորմն ու նրա հետևանքները:
50. Պատրիկների և պլեբեյների պայքարը Ք.ա. Vդ.:
51. Պատրիկների և պլեբեյների պայքարը IV-III դդ. և դրա արդյունքները:
52. Հռոմեական հանրապետության հասարակական-տնտեսական կարգը Ք.ա. III-II դդ.:
53. Հռոմեական հանրապետության պետական կարգը Ք.ա. Ք.ա. III-IIդդ.:
54. Նախնական հռոմեական կրոնը. Տոտեմիզմի մնացուկները, տոհմական պաշտամունքն ու ընտանեկան կրոնը:
55. Հռոմեական պանթեոնն ու հռոմեական պաշտամունքը. քրմական կազմակերպությունները:
56. Հռոմեական իրավունքը Ք.ա. Ք.ա. III-IIդդ.:
57. Հռոմեական բանակը Ք.ա. Ք.ա. III-IIդդ.:
58. Հելլենիզմի ազդեցությունը հռոմեական կենցաղի ու կրոնի վրա:
59. Հռոմեական պոեզիայի ու դրամայի առաջացումը:
60. Հռոմեական առաջին բանաստեղծները. Լիվիոս Անդրոնիկոս, Էննիոս, Պլավտոս, Տերենտիոս և Լուցիլիոս:
61. Հռոմեական ճարտարապետությունն ու կերպարվեստը Ք.ա. III-II դ.դ.:
62. Պունիկյան առաջին պատերազմը:
63. Պունիկյան երկրորդ պատերազմը:
64. Պունիկյան երրորդ պատերազմը:
65. Առաջին և Երկրորդ Մակեդոնական պատերազմները:
66. Երրորդ Մակեդոնական պատերազմը:
67. Հռոմի պատերազմը Անտիոքոս III-ի դեմ և Ապամեայի հաշտությունը:
68. Ներքաղաքական իրադրությունը Հռոմում Ք.ա. II դ. կեսերին և սոցիալ-տնտեսական ռեֆորմների հարցը:
69. Տիբերիոս Գրակքոսի ռեֆորմները:
70. Գայոս Գրակքոսի ռեֆորմները:
71. Գայոս Մարիոսը և հռոմեական բանակի վերափոխությունը:
72. Առաջին քաղաքացիական պատերազմը Հռոմում:

73. Սուլլայի դիկտատուրան:
74. Ներքաղաքական իրադրությունը Հռոմում Ք.ա. Iդ. 70-60-ական թթ.:
75. Առաջին Եռապետությունը և Գայոս Հուլիոս Կեսարի կոնսուլությունը:
76. Լուկայի համաձայնությունն ու առաջին Եռապետության քայքայումը:
77. Քաղաքացիական պատերազմը Կեսարի ու պոմպեոսականների միջև:
78. Կեսարի դիկտատուրան:
79. Ներքաղաքական իրադրությունը Հռոմում Կեսարի սպանությունից հետո՝ Ք.ա. 44-43 թ.թ.
80. Երկրորդ եռապետությունը. պրոսկրիբցիաներ
81. Քաղաքացիական պատերազմը Անտոնիոսի և Օկտավիանոսի միջև
82. Պրինցիպատի պետական համակարգի հաստատումը Հռոմում: Օգոստոս

Գնահատման չափանիշները[15]**.**

1. Սեմինար պարապմունքներ՝ առավելագույնը 40 միավոր:
2. Ընթացիկ քննություններ՝ գումարային առավելագույնը 40 միավոր
3. Ինքնուրույն աշխատանք՝ առավելագույնը 20 միավոր:

---

[15] Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ ___ 011401.00.6 Մասնագիտական մանկավարժություն/ Պատմություն

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ ____011401.01.6 Պատմություն ____

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2024

Հեռակա ուսուցման համակարգ

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">Պ/բ -016 – Հին Հունաստանի և Հռոմի պատմություն</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">6 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">24</td><td>Դասախոսություն</td><td>16</td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td>8</td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">156</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">180</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">ընթացիկ քննություն</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">Դասընթացի նպատակն է սովորողի մոտ ձևավորել տեսական պատկերացումներ Հին հունական և հռոմեական քաղաքակրթությունների քաղաքական, տնտեսական և մշակութային պատմության մասին: Դասընթացի նպատակներից է նաև ուսանողի մոտ ձևավորել հստակ պատկերացումներ պոլիսային համակեցության առանցքային հիմնախնդիրների և պատմագիտության մեջ դրանց վերաբերյալ առաջադրված տեսակետների վերաբերյալ:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Գիտելիք

• Ունենա հիմնարար մասնագիտական գիտելիքներ Հին Հունաստանի և Հռոմի պատմությունից և կարողանա դրանք կիրառել գործնականում,
• Պատկերացնի Հին Հունաստանի և Հռոմի պատմության ընթացքը, նրա փուլերը, կարևորագույն իրադարձությունները,
• Համաշխարհային քաղաքակրթության զարգացման գործում</td></tr>
</table>

	Հին Հունաստանի և Հռոմի թողած ավանդը: *Հմտություն* • Կարողանա տեսական գիտելիքները կիրառել պատմական իրողությունները հասկանալու համար, • Կարողանա Հին Հունաստանի և Հռոմի պատմության փաստերն ու երևույթները բացահայտել և մեկնաբանել ընդհանուր տեսությունների, գաղափարների տեսանկյունից • Կարողանա գիտելիքները կիրառել համաշխարհային պատմության քաղաքական զարգացումները հասկանալու համար *Կարողունակություն* • Հին Հունաստանի և Հռոմի պատմության ընթացքը և դրանից բխող հետևությունները կրթադաստիրակչական գործընթացում գնահատելու և օգտագործելու կարողություն, • Հին Հունաստանի և Հռոմի պատմության տարբեր դարաշրջաններում գոյություն ունեցած պետաիրավական, վարչաքաղաքական, տնտեսական և հոգևոր-մշակութային համակարգերի միջև գոյություն ունեցած ընդհանրությունները, նմանություններն ու տարբերությունները բացահայտելու կարողություն, • հին հունական և հռոմեական քաղաքակրթության ինքնատիպությունների ձևավորման գործում պատմական կոնկրետ ժամանակի և պատմաքաղաքական իրողությունների ազդեցությունները ճիշտ ընկալելու կարողություն, • հին հունական և հռոմեական քաղաքակրթությունների պատմական զարգացման օրինաչափությունները ընկալելու և վերլուծելու կարողություն, • Հին Հունաստանի և Հռոմի պատմական իրողությունները հասկանալու համար կոնկրետ տեսական գիտելիքների կիրառման կարողություն, • Հին Հունաստանի և Հռոմի պատմության առանքային խնդիրները համադրելու կարողություն, • ստացած գիտելիքների միջոցով համաշխարհային նորագույն քաղաքական զարգացումները հասկանալու կարողություն, • պատմական կոնկրետ փաստերն ու երևույթները ընդհանուր տեսությունների, գաղափարների տեսանկյունից բացահայտելու կարողություն, • մշակութային արժեքների բազմացման, պահպանման ու փոխանցման գործընթացի հետ կապված սեփական հետազոտություններ կազմակերպելու կարողություն • Հին Հունաստանի և Հռոմի պատմության նշանավոր գործիչների վարքն ու գործունեությունը վերլուծելու կարողություն • Հին Հունաստանի և Հռոմի պատմական զարգացման փուլերն ու դրանց օրինաչափությունները համեմատելու կարողություն • պատմական անցյալի դեպքերն ու իրադարձությունները

	վերլուծելու, դրանց միջև ինքնուրույն եզրակացություններ, համեմատություններ, զուգահեռներ անցկացնելու կարողություն: • համադրել պատմագիտության մեջ առկա տարբեր ուղղությունները, տեսությունները և փաստարկել սեփական դիրքորոշումը: • Հին Հունաստանի և Հռոմի պատմության վերաբերյալ բազմաբնույթ գիտելիքների համակարգման և տեսական վերլուծության կարողություն • պատմական փաստերը համադրելու և երևույթները համակողմանի գնահատելու կարողություն • տեսական գիտելիքներն օգտագործել գործնական խնդիրներ լուծելու համար: • փոփոխվող սոցիալական իրականության և գիտության զարգացման ժամանակակից պայմաններում վերագնահատել կուտակված փորձն ու վերլուծել իր հնարավորությունները: • տրամաբանորեն ճիշտ ձևակերպել գրավոր և բանավոր խոսքը, գիտական հիմունքներով կազմակերպել իր աշխատանքը • միջմշակութային տարբերությունները և բազմազանությունները ընկալելու կարողություն
Դասընթացի բովանդակությունը	• §Անտիկ պատմություն¦ հասկացությունը, դրա բովանդակությունը, պարբերացումը: • Կրետե-Միկենյան քաղաքակրթությունը: • Հունական աշխարհը §հոմերոսյան¦ դարաշրջանում: • Հունական աշխարհը արխաիկ դարաշրջանում: • §Հունական մեծ գաղութացումը¦. • Վաղ հունական տիրանիան. • Հին Սպարտան • Ք.ա. 8-7-րդ դ.դ., Ատտիկայի տնտեսական և սոցիալ-քաղաքական կարգի առանձնահատկությունները: • Սոլոնի կողմից Ատտիկյան պետության տնտեսական, սոցիալ-քաղաքական, ռազմական և պետական համակարգի բարեփոխումները: • Պիսիստրատի տիրանիան: • Կլիսթենեսի բարեփոխումները • Հույն-պարսկական պատերազմները: • Աթենական հասարակությունը Պերիկլեսի դարաշրջանում: • Հին հունական պոլիսի գնահատականը: • Պելլոպոնեսյան պատերազմը • Ք.ա. V դ. վերջի և IV դ. առաջին կեսին Հունաստանի տնտեսական ու քաղաքական կյանքի համընդհանուր անկումը: • Դասական դարաշրջանի հունական մշակույթը: • Անտիկ Մակեդոնիան: Ալեքսանդր Մակեդոնացու նվաճումները

	• §Հելլենիզմ¦ և §հելլենիստական մշակույթ¦ հասկացությունները: • Հին Իտալիան Ք.ա. 2-1-ին հազարամյակներում: • §Թագավորության¦ դարաշրջանի հռոմեական հասարակությունն ու պետականությունը: • Պատրիկների ու պլեբեյների միջև պայքարը: • Հռոմի հարաբերությունները իտալիկների հետ Ք.ա. 4-3դդ.: • Հռոմեական մշակույթը Ք.ա. 4-1-ին դդ.: • Հռոմի վերածվելը աշխարհակալ տերության: • Հռոմեական Հանրապետության պետական և հասարակական կարգերը Ք. Ա. 3-2-րդ դարերում: • Հանրապետական կարգերի ճգնաժամը Ք.ա. 2-րդ դ. Վերջի և 1-ին դ. Առաջին տասնամյակներին: • Առաջին եռապետությունը: • Հռոմեական Հանրապետությունը Կեսարի սպանությունից հետո: • Երկրորդ եռապետությունը և հանրապետական կարգի անկումը: • Պրինցիպատի քաղաքական համակարգի էությունը: • Դասական դարաշրջանի հռոմեական մշակույթը:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Ուսանողների գիտելիքների յուրացման մակարդակը, ձեռք բերած կարողություններն ու հմտությունները բացահայտելու համար կարելի է օգտագործել գնահատման հետևյալ ձևերը՝ բանավոր հարցում, գրավոր հարցում, թեստային առաջադրանքներ, կարճ պատասխաններով հարցեր և այլն:
Գրականություն	***Պարտադիր*** 1.Древняя Греция, под ред. ВВ. Струве и др., М., 1956. 2.Хамонд Н., История Древней Греции, М., 2008. 3.Цибукидис Д., Древняя Греция и Восток, М., 1981. 4. Культура Древнего Рима, М., 1985, Т. 1-2. 5. Хамонд Г., Древний Рим, М., 2007. 6. Шлюмберже Д., Эллинизированный Восток, М., 1985. 7. Левек П., Эллинистический мир, М. 1989. 8. Климова О., Пергамское царство: проблемы политической истории и государственного устройства, Цанкт-Петербург, 2010. 9. Бикерман Э., Государство Селевкидов, М., 1985.

10. Дуров В., Юлий Цезарь: Человек и писатель, М., 1991.

11. Холланд Т., Рубикон: Триумф и подения Римской Республики, М., 2007.

12. Машкин Н. Принципат Августа, М., 1949.

13. Вегнер В., Рим: Начало, распространение и подение всемирной империи римлян, т. 1-2, Мн. 2002.

14. Залюбвина Г., Архаическая Греция: Особенности мировоззрения и идеологии, М., 1992.

15. Մաշկին Ն., Հին Հռոմի պատմություն, Երևան, 1951:

16. Ավդիև Վ., Բոկշչանին Ա., Հին Հունաստանի պատմություն, Երևան, 1982:

Լրացուցիչ

17. Հոմերոս, Իլիական, Երևան, 1987:

18. Հոմերոս, Ոդիսական, Երևան, 1988:

19. Հերոդոտոս, Պատմություն ինը գրքից, Երևան, 1986:

20. Արիստոտել, Աթենական հասարակարգը, Երևան, 2000:

21.Фукидид, История, М., 1999.

22. Плутарх, Избранные жизнеописания, том 1-2, М., 1990